

The Hague Security Delta

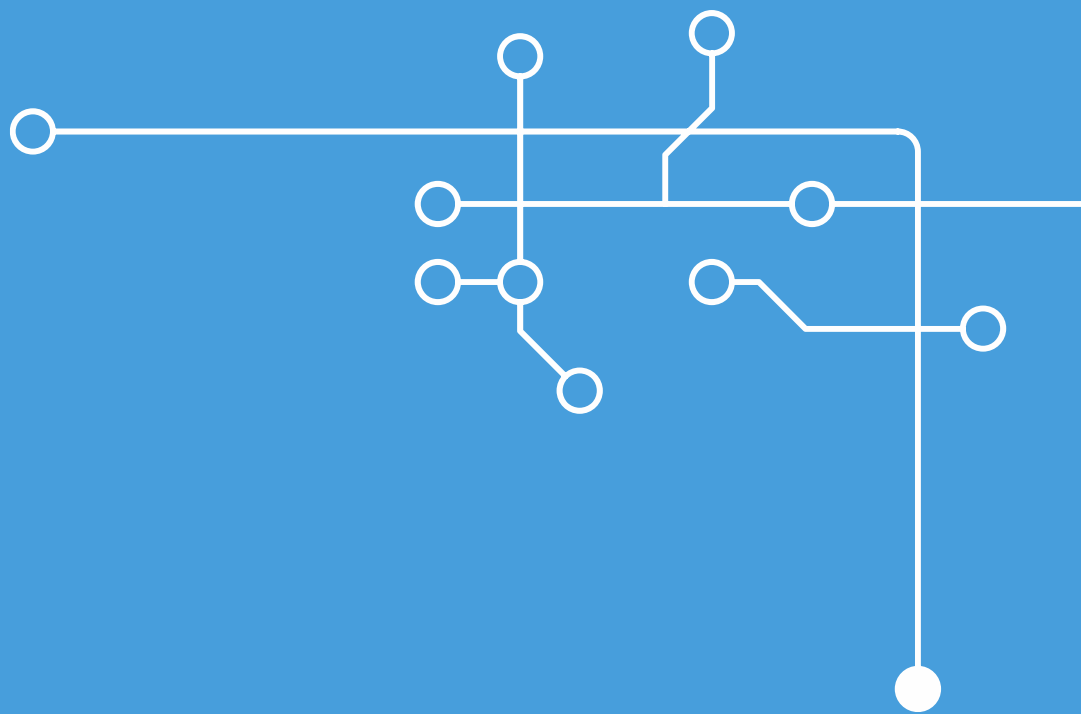
Jaarverslag 2014

The Hague Security Delta

Januari 2015

The Hague **Security Delta**

The Hague Security Delta
Wilhelmina van Pruisenweg 104
2595 AN Den Haag
070 204 51 80

info@thehaguesecuritydelta.com
www.thehaguesecuritydelta.com
 [@HSD_NL](https://twitter.com/HSD_NL)

HSD staat op de kaart als nationaal veiligheidscluster. Dit werd bevestigd in februari 2014 door het convenant "Nationale Samenwerking Veiligheid & Innovatie" met de regio's Twente Safety&Security en Brabant via het Dutch Institute Safety&Security. De implementatie van de HSD-alignment strategie werkt. In 2013 begonnen met 10 founding partners zijn er inmiddels zo'n 150 partners direct verbonden aan HSD, waarvan 96 contractueel partner. HSD is een open netwerk; 'iedereen in veiligheidsland kan partner worden en iedereen in het partnerschap wordt serieus genomen'. Naast de partners is een uitgebreid netwerk opgebouwd van professionals en beslissers bij overheden, bedrijven en kennisinstellingen langs de lijnen van nationale veiligheid, bescherming vitale infrastructuur, cyber security, urban security en forensics. HSD als cluster is steeds meer een bruisend ecosysteem te ontwikkelen te midden van een sterke infrastructuur met uitstekende faciliteiten.

HSD was veelvuldig in het nieuws in 2014. Bijna elk landelijk dagblad heeft er item aan besteed. De komst van cyberunit van de NATO naar Den Haag haalde de voorpagina van het Financiële Dagblad en we hadden een item over HSD met diverse partners van 1,5 min in NOS 8 uur journaal. De opening van de campus was groot nieuws dat diverse landelijke media haalde en we liften mee op de NSS met de Nuclear Knowledge Summit. Wij organiseerden bij het NFI met 8 HSD partners een showcase, die het nieuws haalde in landen als Brazilië, China, Rusland en de Washington Post in USA.

De HSD Campus, het Nationaal Innovatie Centrum Veiligheid, is geopend in februari 2014. Het werd groots geopend door Minister van Veiligheid en Justitie Ivo Opstelten, burgemeester van Den Haag Jozias van Aartsen, voorzitter van de HSD-Board Henk Kool en Algemeen Directeur van stichting HSD Rob de Wijk. Bijgewoond door veel belangrijke stakeholders en bovendien zo'n 500 bezoekers over de dag genomen.

De campus fungeert steeds meer als brandend middelpunt van de triple helix samenwerking en kent veel dynamiek. De diverse HSD innovatiehuizen en onderdelen zoals opgenomen in het HSD masterplan 2013-2014 zijn bijeen gebracht op de campus. Het masterplan is daarmee nagenoeg volledig gerealiseerd in 2014. Het enige onderdeel uit dit plan dat niet gerealiseerd is, is het cyber incident experience lab en de cyber security traineeship. In tien maanden sinds de opening zijn er 19 organisaties gecontracteerd voor huisvesting op de campus. Dit is gegeven de huidige vastgoedmarkt een succes. Het betreft organisaties uiteenlopend van groot en klein bedrijf, kennisinstelling, overheid: nationale politie en belastingdienst internet services. De gehele triple helix is hiermee vertegenwoordigd. Met deze organisaties is de gehele 7^e en 8^e verdieping vol. Dit is de reden dat nog in 2014 de 6^e verdieping is ontwikkeld door de gemeente Den Haag en dus is klaar voor het huisvesten van meer organisaties. Er worden tevens trainingen en onderwijs gegeven op de HSD-Campus door onder andere de Cyber Security Academy en European Network Cyber Security. Daarnaast vinden er steeds meer events en bijeenkomsten plaats op de campus.

HSD-Office organiseerde laagdrempelige ontmoetingen op de campus, zoals de wekelijkse bewoners lunch en de 2-wekelijks HSD cafe's. Deze cafes werden gemiddeld door zo'n tachtig personen uit de triple helix bezocht. Verder houdt HSD iedereen op de hoogte via de maandelijkse nieuwsbrief en via de inzet van diverse social media middelen met de HSD site als brandend middelpunt. De website wordt doorontwikkeld tot een portal en wordt in de huidige vorm door meer dan 5000 bezoekers per maand bekeken en we hebben binnen een jaar meer dan 1350 volgers op twitter 1169 op linkedin en daarmee zitten we zeer ruim boven de gestelde communicatie targets voor 2014.

Vijf projecten, voortvloeiend uit het HSD Stimuleringsfonds, zijn uitgevoerd op de HSD campus:

1. Futurebase: dit project ontwikkelt een toolbox en visuals voor de analyse ten behoeve van strategische veiligheidstudies. Het product wordt reeds gebruikt door eindgebruikers als VenJ en BZ.
2. Tokenizer: dubbele authenticatietool. Dit product is gelanceerd in de markt en het bedrijf heeft zich gevestigd op de HSD campus en creëert business.
3. Crisiscommunicatiegame: deze game wordt begin volgend jaar afgerond. De game is reeds getoetst bij diverse eindgebruikers en professionals en wordt onderdeel van een trainings- en opleidingsprogramma van het Instituut Fysieke Veiligheid.
4. Sam Outdoor: de indoorrobot is al in gebruik bij beveiligingsopdrachten en daar wordt reeds mee verdient. De outdoorrobot wordt begin volgend jaar gebruiksklaar opgeleverd.
5. Bloed in de spotlight. De bloed- en spectraalcamera is opgeleverd. NFI doet op dit moment een valorisatiecheck. Het startup bedrijf FTS is volop in ontwikkeling met eindgebruikers vanuit de hele wereld om product te gaan verkopen.

Een tweede call voor HSD fonds is georganiseerd en dit heeft zes nieuwe innovatieprojecten/consortia opgeleverd:

1. Het project ThreadStone richt zich op het detecteren en rapporteren van zwakke plekken in internetsites en op internet aangesloten apparaten. Hiermee kunnen aanvallen van cybercriminelen worden tegengegaan.
2. Digital Evidence Dashboard is een product dat niet-technische rechercheurs in staat stelt om in een vroeg stadium te bepalen welke digitale bewijsstukken relevant zijn.
3. Foxguard is een cyber detectietool waarmee organisaties kunnen vaststellen of hun computers slachtoffer zijn van een digitale spionage of een digitale aanval.
4. Mister eXtra is een hulpmiddel dat gebruikt kan worden bij het veiligstellen van forensische sporen op een plaats delict. Forensisch deskundigen kunnen straks op de plaats delict direct analyseren en zien welke sporen geschikt zijn voor nader onderzoek, zonder hierbij sporen af te breken of onbruikbaar te maken. Waarmee de pakkans van criminelen vergroot wordt.
5. Total Blackout is een serious game, waarmee deelnemers uit verschillende vitale sectoren, zoals de energie- en telecomsector zich kunnen voorbereiden op een crisis.
6. Eventcloud creëert een platform voor open en gesloten evenementendata en beveiligingsfunctionaliteiten. Dat zorgt ervoor dat evenementen niet alleen veiliger maar ook winstgevender worden waardoor de kosten van veiligheid kunnen worden gereduceerd, en het voortbestaan van gratis publieks evenementen gewaarborgd is.

HSD Office doet in beginsel niet zelf projecten maar creëert ze voor partners, behalve als er er geen logische eigenaar is en/of juist een onafhankelijke platform rol gewenst is. Zo is er via het project 'Trusted Network Initiative' een nood oplossing tegen DDOS aanvallen gerealiseerd. Hieraan zijn verbonden diverse grote corporate banken, telecomproviders en NL-IX en AMS-IX. Een ander project dat vanuit HSD-Office is geïnitieerd gaat over de lessons learned NSS op het gebied van innovatie&security. De uitvoering daarvan is belegd bij een consortium van Twijnstra Gudde, Universiteit Leiden/campus Den Haag en het bureau HonderdProCent. De resultaten van dit project zullen in 2015 worden opgeleverd. Een laatste opdracht die HSD-Office in 2014 bij een consortium van HSD-partners heeft belegd is om een expertise centrum CBRNe op te ontwikkelen en zichtbaar aan HSD te verbinden. Dit wordt in 2015 opgeleverd. Het door de gemeente Den Haag beschikbare programma geld is volledig doorbetaald aan de consortiumpartners TNO, NFI en RIVM.

Het fundament onder HSD, HSD campus en HSD-Office is gelegd in 2014. Echter, dit fundament is vanuit het structurele financieringsperspectief broos. Begin 2014 is voortvarend begonnen met de opbouw van de Office, waarbij HCSS een aantal backoffice taken in de opstartfase voor zijn rekening nam. Deze taken zijn eind 2014 volledig overgegaan naar de Office.

HSD-Office heeft enerzijds met succes bijgedragen aan resultaten door het uitvoeren van alle randvoorwaardelijke zaken die waren opgenomen onder hoofdstuk 4 in het jaarplan 2014. De geleverde resultaten staan beschreven in dit jaarverslag en zijn tevens zichtbaar gemaakt in bijgevoegde infographic. HSD-Office heeft anderzijds een aantal zaken niet of beperkt opgeleverd die wel zijn opgenomen in jaarplan 2014. Dit betreft voornamelijk de inhoudelijke programma's: Smart Secure Zones/livinglab internationale zone Den Haag', 'Cyber Resilient Cities', 'Future of (inter)national Policing'. Deze inhoudelijke programma's kenden geen funding in 2014.

Er is in 2014 voor meer dan €100.000 voor geïnvesteerd door drie HSD partners in het programma internationale zone in nauwe afstemming en samenwerking met HSD-Office, gemeente Den Haag en de internationale organisaties. Het gaat hier om een consortium van Thales, Siemens en TNO. Het college van Den

Haag heeft in 2014 besloten om middelen vrij te maken om in 2015 daadwerkelijk te starten met de 1^e fase van het programma/de living lab en de uitvoering voor wat betreft de eerste fase te beleggen bij de consortium partners.

Voorts is er met de beperkte capaciteit vanuit HSD-Office en bij de innovatiehuistrekkers gedaan wordt er kon. Er wordt door HSD-Office vele bordjes in de lucht gehouden, maar meer diepgaande investering in community building en kenniscirculatie schiet er met de huidige financiële basis/beperkte capaciteit bij in. De werkdruk onder de directie en medewerkers van HSD-Office was (te) hoog. Er zijn geen medewerkers/community managers aangetrokken door HSD-Office, omdat er nog geen sprake is van structurele financiering in 2014. Mede daardoor hebben de 'in kind' bijdragen vanuit HSD-partners TNO, Siemens, Bosch, TG, NFI, Thales, als trekkers van innovatiehuizen of als MT HSD lid niet gerendeerd. Er zijn door deze trekkers van de innovatiehuizen nauwelijks thema's/communities dan wel events/oploopjes georganiseerd. Op twee subdomeinen, namelijk identificatie/authenticatie en drones, is dit wel gebeurd. En op het gebied van Cyber in beperkte mate. Deze communities zijn daardoor in 2014 wel tot wasdom gekomen.

Kennis is nodig om richting te geven aan het innovatieproces en om de vraag naar innovaties te formuleren. Veel van het inhoudelijke werk voor het tot wasdombrengen van de triple helix organisatie door het aanjagen van het innovatieproces en het bijelkaar brengen van partijen is door HCSS uitgevoerd, die voor €400.000 euro aan fte's contrafinancierde. De gedetailleerde verantwoording van de gemaakte uren zijn in kwartaalrapportages aan subsidieverstrekker V&J gemeld.

Zonder kennis geen innovatie, en zonder innovatie geen economische ontwikkeling. Er is in 2014 onder leiding van HSD-Office output gecreëerd met de oplevering van diverse producten. Hiermee werd inhoudelijke kennisontwikkeling gecreëerd die bijdroeg aan de ontwikkeling van het cluster, de triple helix dan wel publiek private samenwerking. Hiermee werd tevens een brug geslagen tussen vraagstellers en aanbieders wat moet renderen in maatschappelijk én economisch rendement.

De volgende producten zijn in 2014 op verzoek van HSD-Office opgeleverd:

1. De Nationale Innovatie Agenda Veiligheid
2. Vijf HSD issuebriefs
  - a. "No Faustian Pact: balancing privacy and security"
  - b. "Safe Cities, Hot Cities"
  - c. "Building Cyber Resilient Cities"
  - d. "A Blessing in the Skies: Unmanned Opportunities for Business and Security"
  - e. "A Strategy for all seasons: disaster resilience and climate change"
3. Een rapport over UAV's: "Challenges and opportunities in creating space for UAV's in the Netherlands"
4. Een korte studie over Publiek Private Samenwerking
5. Een jaarrapport/de stand van Nederland veiligheidsland
6. Kenniskaarten van het Nederlandse Veiligheidsland
7. HSD value proposition en verankering van HSD in NFIA campagne "The Netherlands as (secure) digital gateway to Europe"
8. HSD Strategie- en urgentieprogramma 2015-2020
9. HSD Financieringswijzer
10. Het platform securitytalent.nl

HSD-Office is een genetwerkte organisatie. We werken nauw samen met partners die hun eigen taak/opdracht aan HSD hebben verbonden. Er is op basis van een convenant uit 2013 samengewerkt met de KvK aan het MKB innovatieprogramma. In november 2014 is een convenant tussen HSD en InnovationQuarter (IQ) afgesloten als bestending van de in 2014 aangegaande samenwerking. Deze samenwerking ontwikkelde zich in 2014 allereerst nog voornamelijk op marketing&acquisitie gebied, maar in de tweede helft meer en meer ook op innovatie&ontwikkeling en financiering met onder andere toegeleiding naar het IQ participatiefonds. De eerste participatie van IQ op het gebied van security worden begin 2015 verwacht.

De samenwerking met de KvK op het MKB innovatieprogramma heeft afgelopen jaar succesvol gedraaid. Een effectmeting gaf aan dat MKB via MKB Connect hun eigen netwerk hebben kunnen uitbreiden en een verbeterde informatiepositie hebben opgebouwd. Ook is er daardoor bij hen meer focus op innovatie en samenwerking ontstaan. Er zijn in 2014 door MKB Connect 270 verbindingen gerealiseerd, waaronder 9 nieuwe consortia, 8 bedrijven met kennisinstellingen, 24 ondernemers met potentiële financiers, 85 tussen bedrijven onderling en 23 ondernemers met potentiële klanten.

De samenwerking met eerst de WFIA en vervolgens IQ op het internationaal acquisitieprogramma heeft in 2014 verder vorm gekregen. Onder andere ook in de samenwerking in het Strategische Acquisitie Platform waarin ook vertegenwoordigers van NFIA, gemeente Den Haag, The Hague Convention Centre, NCH en KvK. Gezamenlijk

value propositie, alsmede een verankering van HSD in de NFIA campagne “The Netherlands as (secure) gateway to Europe”. De gezamenlijke inspanning heeft geresulteerd in internationale acquisities van 5 organisaties en 6 internationale congressen.

Voor wat betreft de internationalisering van HSD is gewerkt binnen Europa met partners in Engeland, Duitsland en België en zijn er kennisbruggen opgebouwd met netwerken in Canada, USA en Singapore. Er was beperkte uitvoeringscapaciteit binnen HSD voor het opbouwen van de kennisbruggen. HSD-Office heeft zich onder andere verbonden met het Partners in Business project van zes HSD partners in Singapore. Verder hebben we contacten gelegd en onderhouden met Ottawa Invest, het Baltimore cluster en de Economic Board van Singapore. Er is een MoU met Maryland the United States’ epicenter of research and innovation in cyber security afgesloten en er zijn voorbereiding getroffen voor inkomende handelsmissie uit de USA, Canada en UK in 2015 tijdens Global Cyber Space Conference. In Brussel zijn belangrijke verbindingen gelegd met EU, onder andere in het kader van een mogelijke toekomstige KIC Security, Erasmus+ onderwijs call over aansluiting onderwijs arbeidsmarkt. Daarnaast is er een partnership aangegaan met de European Organisation for Security, waar op Europees niveau zo’n 50 belangrijke bedrijven en kennisinstellingen bij aangesloten zijn. Tevens is er mee gewerkt aan een MoU tussen ENCS en de vergelijkbare Japanse variant daarvan.

Voor wat betreft de Human Capital Agenda is in 2014 in het cluster HSD de Cyber Security Academy gerealiseerd door een samenwerking van Universiteiten van Delft, Leiden en de Haagse Hogeschool. Het is ontwikkeld mede via een stimulans vanuit de gemeente Den Haag en voor wat betreft het curriculum met diverse andere HSD partners uit het bedrijfsleven en overheid. Begin januari 2015 is de geaccrediteerde executive master met 27 studenten gestart. Verder heeft HSD-Office samen met premium partner Van Aetsveld een talent community opgezet. Deze wordt ondersteund door de opgeleverde eerste versie van het online platform www.securitytalent.nl. Hierin wordt tevens de via het oude Pieken in de Delta project Stepping Stones opgehaalde informatie over allerlei security opleidingen en doorlopende leerlijnen ontsloten.

De Nationale Innovatie Agenda Veiligheid (NIAV) kent door de inhoud en het proces van totstandkoming groot bestuurlijk commitment van belangrijke nationale stakeholders. Tevens is er commitment afgegeven door de trekkers per innovatiespeerpunt. Hiermee is in 2014 het gehele doorgelopen proces rondom het opstellen van een eerste Nationale Innovatie Agenda Veiligheid (NIAV) afgerond: vanaf het verzoek van de HSD Board/opdracht Ministerie van VenJ tot de oplevering van de agenda/het document tot de vaststelling in de board van 29 september 2014 en de uiteindelijke bekrachtiging tijdens bestuurdersdiner van 26 november 2014.

Voor wat betreft de financiële verantwoording blijkt dat de inkomsten en uitgaven van circa 1,5 mln in 2014 goed in balans is. Het jaar is afgesloten meer een kleine plus van iets meer dan €30.000,- Nader uitwerking is te vinden in de bijlage met daarin de financiële verantwoording.

Voorts, om met een terugkijkend perspectief in dit jaarverslag aan te geven hoe de bovenstaande output van HSD-Office leidt tot outcome/rendement hierbij een voorbeeld ter illustratie.

Er is door HSD/HCSS uren ter waarde van ca. € 80.000,- besteed aan het onderzoek en organiseren van het subdomein drones. Dit heeft als directe output geleid tot een issuebrief, 2 HSD cafes (beiden bezocht door ca. 85 personen met professionals en beslissers uit de triple helix) en een HSD studie. Deze investering rendeert als volgt:

- 1 Consortium is ontwikkeld en begeleidt naar het HSD Stimuleringsfonds; echter niet de eindselectie gehaald.
- 1 Consortium wordt begeleid in de richting van horizon2020
- rechtstreeks geleid tot 6 HSD-netwerkpartners: NLR, Drones-Solutions, Arealtronics, Avionics, Head en G4S.
- Succesvolle acquisitie van TUSEXPO 2015, 3 daagse internationale conferentie met de ambitie om 1000 bezoekers naar Den Haag te halen. Met de door de gemeente gehanteerde € 290,- per conferentieganger levert dit de stad ca. € 1 mln. op.
- De banengroei in dit segment kent een enorme potentie in de regio Den Haag. Als voorbeeld, het bedrijf Aerialtronics is opgestart in 2012 en bestaat in 2014 reeds uit zo'n 30 werknemers, maar ook bijvoorbeeld Skeye en Delftdynamics (nog geen HSD partners) kennen een snelle groei. Ook zijn er diverse startups op dit gebied vanuit TU Delft en is er verbinding met de downstream activiteiten uit het Noordwijkse. Er wordt nu bezien of een test en trainingscenter o.g.v. drones op vliegveld Valkenburg tot de mogelijkheden behoort.

Het HSD Strategie- en urgentie programma 2015-2020 geeft de richting voor de komende jaren. Hierin opgenomen ook diverse indicatoren zowel op nationaal als regionaal niveau waarop het economisch rendement gemonitord zal worden. De in 2014 geleverde uitkomsten van het onderzoek van Policy Research maakte al duidelijk dat er behoorlijke economische groei is in zowel omzet, bijdrage aan het bruto nationaal en regionaal product alsmede banen in het veiligheidsdomein in Nederland en specifiek de regio Den Haag. Zelfs in de crisisjaren groeide de sector met 4,1% en het aantal banen in de Haagse regio naar 13.400.

De in 2014 opgeleverde Nationale Innovatie Veiligheid Agenda (NIAV) is de inhoudelijke motor om in 2015 te komen tot 3 tot 5 nationale innovatieprojecten. Dit wil zeggen projecten/livinglabs waarbij consortia samenwerken aan de NIAV speerpunten, gekoppeld aan de beschikbare financieringsinstrumenten voor innovatie en een verwervingsagenda van de overheid en andere eindgebruikers.

Met het strategie- en urgentie programma enerzijds en de Nationale Innovatie Agenda Veiligheid anderzijds wordt voortbouwend op het fundament dat in 2014 is neergelegd verder gewerkt aan de tweeledige missie van HSD: economisch rendement in de zin van meer omzet en banen én maatschappelijk rendement door nieuwe innovatieve veiligheidsoplossingen.

Bijlage 1. Resultaat rekening 2014

	Begroting	Realisatie
Inkomsten		
HSD Partner bijdragen	660.000	454.490
Subsidie gemeente Den Haag	500.000	500.000
Subsidie Ministerie VenJ	500.000	500.000
Overige opbrengsten	0	8.500
Totaal	1.660.000	1.462.990
Uitgaven		
Personele lasten	464.480	451.234
Inhuur kennis, onderzoek, project	900.000	752.451
Afschrijvingskosten	2.000	1.117
Huisvesting/huur	55.000	45.520
Communicatie	25.190	27.527
Events	52.580	38.097
Reis- en verblijfskosten	100.000	36.857
Bedrijfsvoering (ICT, facilitair etc)	60.000	77.352
Totaal	1.659.250	1.430.155
Saldo bankkosten en rente	750	444
Belastingen, VpB	0	0
Resultaat	0	32.391

Bijlage 2. Inforgraphic